

změna obapolnou dohodou jest ovšem přípustná jako při každé jiné smlouvě. Odvolací soud dospěl k závěru, že se žalobkyně zavázala, že dá dotyčnou stěnu budky, kterou zloději do budky vnikli, zabezpečiti železnými pásy, a tento závěr nebyl v dovolání napaden, takže jest jím dovolací soud vázán. Odvolací soud dále zjistil, že žalobkyně nedala zadní stěnu budky pobíti železnými pásy, a toto zjištění nemůže dovolací soud přezkoumati již proto, že jde o zjištění opřené o hodnocení důkazů. Jde proto jen o otázku, zdali žalovaná souhlasila se suspensí pojistky po dobu, dokud neprovede ono bezpečnostní opatření, k němuž se zavázala. Odvolací soud usuzuje na její souhlas jen ze zjištění, že žalobkyně podepsala závěrečný protokol ze dne 9. prosince 1932, když dodatek o suspensi byl již do protokolu vepsán. Protokol ten tvoří podle § 294 c. ř. s. plný důkaz jen o tom, že i zmíněný dodatek pochází od žalobkyně. Tím však není vyloučena námitka, že prohlášení v dodatku obsažené neodpovídá skutečnosti a že jest nepravdivé. Žalobkyně popřela správnost tvrzení žalované, že pojištění bylo suspendováno, a popřela také správnost obsahu závěrečného protokolu. Pro pojišťovnu není v souzeném případě rozhodným jediné obsah písemného prohlášení v závěrečném protokolu, nehledíc na jeho vnitřní pravdivost, poněvadž jde o prohlášení, které učinila žalobkyně přímo řediteli generálního zastupitelství, jenž byl oprávněn za žalovanou pojišťovnu jednati a podepsal závěrečný protokol výslovně jako splnomocněnec její, a nelze ho proto považovati za osobu třetí podle § 875 obč. zák. Může proto namítati žalobkyně, že písemná doložka o suspensi neodpovídá skutečnému projevu její vůle, neboť § 887 obč. zák. byl § 95 III. dílčí novely k obč. zák. zrušen. Bylo proto na odvolacím soudě, aby zjistil, zda a co bylo mezi stranami ujednáno o suspensi pojistky a zda písemné prohlášení žalobkyně odpovídá jejímu skutečnému projevu vůle. Bude-li zjištěno, že písemné prohlášení odpovídá skutečnému projevu vůle žalobkyně, pak jest dohoda o suspensi platná a pro žalobkyni závazná a žalobkyně nemá nároku na plnění nehledíc k tomu, zda i závěrečný protokol lze považovati za pojišťovací listinu podle § 5 všeobecných pojišťovacích podmínek, poněvadž není vyloučeno, aby za souhlasu stran bylo upuštěno i od ujednané písemné formy. Nebude-li to však zjištěno, byla by žalobkyně v právu.

Čís. 15259.

Nouzí ve smyslu § 1043 obč. zák. jest rozuměti nouzi vyvolanou nebezpečím rázu elementárního, jemuž nelze čeliti obyčejnými prostředky.

Pokud nejde o společné nebezpečí ve smyslu tohoto zákonného ustanovení.

(Rozh. ze dne 4. června 1936, Rv II 305/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované. Podle služební smlouvy uzavřené s ním dne 6. října 1930 na pět let měl žalobce nárok na měsíční služné

11.500 Kč a jiné vedlejší příjmy. Na základě výsledku revise provedené u žalované kladly věřitelské banky žalované různé podmínky a mezi těmi také, aby žalobce se zřekl nároků plynoucích mu ze služební smlouvy ze dne 6. října 1930. Pro případ nepřijetí těchto podmínek hrozily věřitelské banky a také již skutečně podaly směnečné žaloby proti žalované straně na základě krycích směnek. Mezi bankami a žalovanou stranou došlo pak k ujednání, dle něhož k částečnému zajištění pohledávek příslušejících bankám proti žalované straně, postoupí tato různé pohledávky ručíc za jich správnost a dobytost, dále určitý počet akcií žalované. Na krytí pohledávky žalované proti žalobci měl tento složití 435 akcií žalované. Žalobce tvrdí, že věřitelské banky vyhrožovaly zažalováním všech krycích směnek a uvalením konkursu, takže pro žalovanou stranu i žalobce nastala společná nouze, pro žalobce hlavně proto, že byl velkoakcionářem žalované strany, a by odvrátil od žalované strany a od sebe větší škodu, musil se rozhodnouti přistoupiti na podmínky věřitelských bank, aby odvrátil uvalení konkursu na jmění žalované a odvrátil od sebe úplné znehodnocení svých akcií a z toho důvodu obětoval také svá práva, plynoucí ze služební smlouvy ze dne 6. října 1930. Touto svou obětí skutečně působil ve prospěch žalované strany, poněvadž věřitelské banky odstoupily od zažalování směnek a uvalení konkursu. Pětiletá smlouva služební měla se skončiti 31. srpna (1. září) 1935, obětoval tudíž v zájmu žalované i svém celkem 850.000 Kč a požaduje od žalované odškodnění poměrné částkou 300.000 Kč, jejíž přisouzení s útratami žádá. N i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

K opodstatnění nároku vzniklého z ustanovení § 1043 obč. zák. se předně vyžaduje, by tu bylo nějaké společné nebezpečí a aby některý tímto nebezpečím spoluohrožený k jeho odvrácení obětoval majetek. Podle žalobcova přednesu byla žalovaná akciová společnost v nebezpečí, že ji věřitelské banky pro svoje pohledávky zažalují a dokonce učiní návrh na uvalení konkursu. Jde tedy o otázku, zda v tomto hrozícím postupu bank lze spatřovati »případ nouze« a zda tato nouze byla žalované a žalobci společná. Právem poukazuje odvolací soud k tomu, že historickým východiskem ustanovení § 1043 obč. zák. (tedy nároku na obětování věci ve společném zájmu) byla lex Rhodia de iactu, jejíž ustanovení bylo občanským zákonem rozšířeno i na jiné případy nouze než lodní havarie. Zákonodárci tanuly tu zřejmě na mysli případy pouze vyvolané nebezpečím rázu elementárního. Avšak i kdyby se vycházelo z názoru, že omezení nároku z ustanovení § 1043 obč. zák. vzniklého na případy elementárních nebezpečí, nemá oporu v doslovu zákona, jest přece rozlišovati pojmy »nouze« a »naléhavosti«. První pojem zahrnuje v sobě druhý, jde však ještě dále, ježto vyžaduje něco náhlého, nepředvídaného, najednou hrozícího, jemuž nelze brániti obyčejnými prostředky. V souzené věci není o tom sporu, že věřitelským

bankám příslušela proti žalované pohledávka asi 17,000.000 Kč, že banky měly právo svoji pohledávku kdykoliv zažalovati a případně žádati za uvalení konkursu. Žalovaná společnost jako dlužnice musila počítati s nutností, by své závazky plnila, a musila předvídati, že banky budou požadovati zaplacení svých pohledávek a že užijí všech zákonných prostředků k jejich vymáhání. Nelze tedy vymáhání pohledávky věřitelskými bankami na žalované společnosti pokládati za případ nouze, jaký předpokládá ustanovení § 1043 obč. zák. Avšak tyto kroky věřitelských bank hrozily jen žalované společnosti, která byla jejich dlužnicí, nikoli však též žalovanému, který netvrdil, že, než se vzdal bez výhrady své služební smlouvy na naléhání bank, měly věřitelské banky žalované společnosti též pohledávky za ním, z čehož patrně, že nemohly ani žalovati žalobce, ani podati na něj návrh na uvalení konkursu. Nelze tudíž tu mluvit »o společném« nebezpečí ve smyslu § 1043 obč. zák. Žalobní žádost není tudíž již z tohoto důvodu opodstatněna.

Čís. 15260.

Nelze povolit vyklizení ideální části nemovitosti.

(Rozh. ze dne 5. června 1936, R I 537/36.)

Vydražitelé, jimž byla ideální část nemovitosti pravoplatně přiklepnutá, navrhli podle § 349 ex. ř. vyklizení obytných místností obývaných odpůrci na vydražené nemovitosti. Prvý soud návrh zamítl. Odvolací soud uznal podle návrhu. Důvody: Prvý soud odmítl návrh vydražitelů proto, že povinnou jest považovati podle výsledků šetření za nájemníky ve vydraženém domě. Povinností soudu nebylo zkoumati a konati šetření ve směrech výše naznačených po té, kdy vydražitelé podali návrh podle § 349 ex. ř. na vyklizení a předání místností dlužníci dosud ve vydraženém domě obývaných. Podle odstavce 6 soudně schválených dražebních podmínek mají býti vydražitelé odevzdáni nemovitosti a prodané příslušenství, jakmile splní všechny dražební podmínky. Podle obsahu exekučních spisů vydražitelé splnili veškeré dražební podmínky, jest tedy jejich nárok na odevzdání vydražených nemovitostí ve smyslu § 156, odst. 2 ex. ř. a provedení tohoto odevzdání podle § 349 ex. ř. opodstatněn. Skutečnost povinnou stranou tvrzená, že, pokud byla ¹¹/₄₈₀ spoluvlastníci vydraženého domu, stěžovatelé s ní sjednali nájemní smlouvu o místnostech jí obývaných, takže jest prý nájemníci a že vztahuje se na ni ochrana nájemníků, nelze bráti v úvahu a otázku tu řešiti v exekučním řízení, jak učinil první soud pro předpis § 156, odst. 1 ex. ř., podle kterého přiklepem přechází vlastnictví vydražené nemovitosti na vydražitele, bez ohledu k tomu, kdo byl dosud vlastníkem, zvláště byl-li to dlužník.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.